

Studiedag 4 november 2024

Recente wetgevende evoluties schuldbemiddeling

Rik Marynissen – Diensthoofd Juridische dienst OCMW Gent

Inhoudstafel

I. Wat valt onder budget- en schuldhulpverlening?

II. Profiel cliënten in budget- en schuldhulpverlening en cijfers NBB

III. Boek VII WER

IV. Sanctiemechanisme in Boek VII WER en Boek XV WER

V. Erkenning instellingen voor schuldbemiddeling (OCMW, CAW)

VI. Wet 3 mei 2024: invoering nieuwe titel minnelijke schuldbemiddeling in Boek XIX WER

VII. Verhouding tussen Boek VII WER en Boek XIX WER

VIII. Wet 15 mei 2024: maatregelen in de strijd tegen overmatige schuldenlast

IX. Aanbevelingen

X. Kosten minnelijke (boek XIX WER) en gerechtelijke (KB 18 mei 2024) invordering

I. Wat valt onder budget- en schuldhulpverlening?

I. Minnelijk

- Schuldbemiddeling en/of
- Budgetbegeleiding en/of
- Budgetbeheer (soms bewind nodig)

II. Gerechtelijk

- Insolventieprocedures
Boek XX WER: voor ondernemers
- Collectieve schuldenregeling (art. 1675/2 e.v. Ger.W.)
- Verschil te groot tussen beide procedures? Grondwettelijk Hof?
- Problemen met JustRestart

Combinatie minnelijk & gerechtelijk mogelijk

II. Profiel cliënten in budget- en schuldhulpverlening

Aantal geregistreerde dossiers in OCMW's en CAW's:
74.694 dossiers in 2022

Top 5 schuldenlast bij opstart dossier: schulden bij nutsvoorzieningen; gezondheidszorgschulden; fiscale schulden, Telecom en huurschulden

Kredietschulden: lening op afbetaling, kredietopening, aankoop op afbetaling, privélening bij familie/vriend

Profiel schuldenlast is bepalend voor toepasselijke wetgeving Boek VII en/of Boek XIX WER

II. Profiel: cijfers NBB

1.8 Achterstallige kredietnemers

(toestand einde periode - aantal personen - bevolkingspercentage)

	2019	2020	2021	2022	2023
Personen met minstens één achterstallig consumentenkrediet ...	316 070 (3,2 %)	296 395 (3,0 %)	274 164 (2,7 %)	258 603 (2,5 %)	250 097 (2,4 %)
Personen met minstens één achterstallig hypothecair krediet	39 593 (0,4 %)	35 070 (0,4 %)	30 461 (0,3 %)	27 799 (0,3 %)	25 817 (0,3 %)
Personen met minstens één achterstallig krediet	336 691 (3,4 %)	315 165 (3,2 %)	291 158 (2,9 %)	274 899 (2,7 %)	265 651 (2,6 %)

II. Profiel: Cijfers NBB

1.9 Collectieve schuldenregelingen

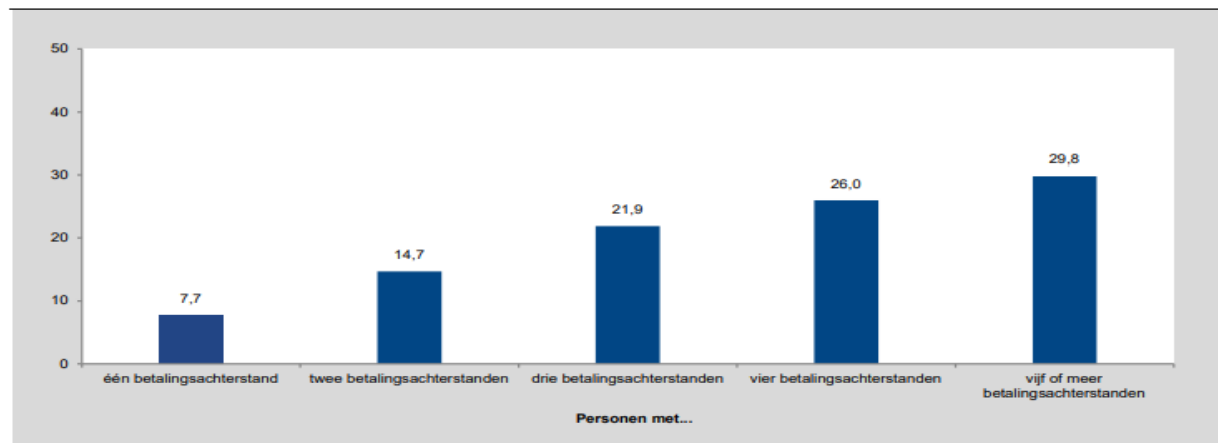
(toestand einde periode - aantal dossiers)

	2019	2020	2021	2022	2023
Minnelijke aanzuiveringsregeling	44 612 (53,5 %)	41 642 (55,7 %)	38 276 (57,0 %)	34 516 (57,8 %)	30 268 (56,0 %)
Gerechtelijke aanzuiveringsregeling .	2 508 (3,0 %)	2 274 (3,0 %)	1 972 (2,9 %)	1 661 (2,8 %)	1 207 (2,2 %)
Geen aanzuiveringsregeling	36 254 (43,5 %)	30 849 (41,3 %)	26 852 (40,0 %)	23 540 (39,4 %)	22 548 (41,7 %)
TOTAAL	83 374	74 765	67 100	59 717	54 023

II. Profiel cijfers NBB

4.5 Aandeel van de personen met een achterstallig contract die een beroep doen op de procedure van collectieve schuldenregeling

(toestand eind 2023 - percentage)

III. Boek VII WER (zie o.a. voorheen Wet 12 juni 1991 op het consumentenkrediet en Wet 4 augustus op het consumentenkrediet)

Art. I.9, 55° WER:

Schuldbemiddeling definitie: “De dienstverlening, met uitsluiting van het sluiten van een kredietovereenkomst, met het oog op het totstandbrengen van een regeling omtrent de wijze van betaling van de schuldenlast die geheel of ten dele uit **een of meer kredietovereenkomsten** voortvloeit.”

Art. VII.115 (consumentenkrediet) - VII.147/31 WER (hypothecair krediet)

“Schuldbemiddeling is in principe verboden, tenzij:

- 1° wanneer zij wordt verricht door een advocaat, een ministerieel ambtenaar of een gerechtelijk mandataris in de uitoefening van zijn beroep of zijn ambt;
- 2° wanneer zij wordt verricht door **overheidsinstellingen** of door particuliere instellingen die daartoe **door de bevoegde overheid zijn erkend.**”

III. Boek VII is van toepassing zodra één kredietovereenkomst

**Cass.
10 februari 2004**

“Zodra er tussen de schulden waarvoor bemiddeld wordt, zich ten minste één schuld bevindt die voortspruit uit een kredietovereenkomst (consumentenkrediet), de dienstverlening gericht op het tot stand brengen van een betalingsregeling onder de toepassing van de Wet Consumentenkrediet (nu Boek VII WER) valt.”

IV. Sanctiemechanisme in Boek VII WER en Boek XV WER

Burgerrechtelijke sancties: Boek VII WER

Art. VII. 197 WER: consumentenkrediet

“De consument kan de terugbetaling eisen van de door hem gestorte bedragen, verhoogd met de som van de wettelijke intresten, wanneer een betaling gebeurd is ondanks het in de artikelen VII. 79, VII. 90 en VII. 114, § 1, bedoelde verbod, of **wanneer zij is gebeurd in het raam van een in artikel VII. 115 verboden schuldbemiddeling.”**

Art. VII.211: hypothecair krediet

“De consument kan de terugbetaling eisen van de door hem gestorte bedragen, verhoogd met de som van de wettelijke intresten, wanneer een betaling gebeurd is ondanks het in de artikelen VII.137, VII.140 en VII.141, VII.147/3 en VII.147/30, § 1, bedoelde verbod, **of wanneer zij is gebeurd in het raam van een in artikel VII. 147/31 verboden schuldbemiddeling.”**

IV. Sanctiemechanisme Boek VII WER en Boek XV WER

Strafrechtelijke sancties: Boek XV WER

Titel 3 - De strafrechtelijke handhaving van dit Wetboek en zijn uitvoeringsbesluiten

HOOFDSTUK 1 - Algemene bepalingen: art. XV.70 WER

“De inbreuken op de bepalingen van dit Wetboek worden bestraft met een sanctie tussen niveau 1 en niveau 6.

De sanctie van niveau 5 bestaat uit een strafrechtelijke geldboete van 250 tot 100.000 euro en een gevangenisstraf van één maand tot één jaar of uit één van die straffen alleen.”

HOOFDSTUK 2: De strafrechtelijk gesanctioneerde inbreuken

Afdeling 5: De straffen voor de inbreuken op Boek VII: art. XV.90, 8° WER

“Met een sanctie van niveau 5 worden gestraft, zij die

8° in zoverre zulks door de artikelen VII.115 en 147/31 verboden is, als schuldbemiddelaar optreden.”

V. Erkenning instellingen voor schuldbemiddeling

Erkenning op vandaag geregeld door Vlaanderen

In het Erkenningsdecreet van 24 juli 1996 wordt onder schuldbemiddeling nog steeds de dienstverlening verstaan zoals bedoeld in art. 1, 13° Wet Consumentenkrediet (nu art. I.9, 55° WER: definitie geldend voor Boek VII)

-> **Erkenning gekoppeld aan link kredietovereenkomst (Boek VII)**

Wettelijke modelovereenkomst: één van de erkenningsvoorwaarden

BVR 9 september 2022 tot wijziging van artikel 14 en bijlage I van het besluit van de Vlaamse Regering van 25 maart 1997 tot uitvoering van het decreet van 24 juli 1996 houdende regeling tot erkenning en subsidiëring van de instellingen voor schuldbemiddeling - B.S. 29 november 2022

VI. Wet 3 mei 2024: invoering nieuwe titel in Boek XIX WER: minnelijke schuldbemiddeling (B.S. 31 mei 2024)

Minnelijke schuldbemiddeling: Wat?

- **Art. XIX.16 WER:** “**Onverminderd artikel I.9, 55°**, is de minnelijke schuldbemiddeling een dienst, met uitzondering van het sluiten van een kredietovereenkomst bedoeld in artikel I.9, 39°, die tot doel heeft preventieve en/of curatieve bijstand te verlenen aan elke schuldenaar die financiële moeilijkheden ondervindt of niet in staat is zijn opeisbare of invorderbare schulden te betalen”

- **Art. XIX.17 WER:** “De minnelijke schuldbemiddeling heeft tot doel een duurzame oplossing te vinden voor de financiële moeilijkheden van de schuldenaar en/of voor zijn problemen van overmatige schuldenlast. Zij heeft tot doel om de schuldenaar te helpen met diens verplichtingen ten aanzien van de schuldeisers, voor zover dit de schuldenaar en zijn gezin in staat stelt om een levensstandaard te behouden in overeenstemming met de menselijke waardigheid.”

VI. Wet 3 mei 2024

Minnelijke schuldbemiddeling: Wie? (art. XIX.20 WER):

- enkel door advocaten, ministeriële ambtenaren of gerechtelijke mandatarissen
- de openbare of de private instellingen die door de bevoegde autoriteiten zijn erkend om aan minnelijke schuldbemiddeling te doen
- ook voorwaarden m.b.t. opleiding en personeel

Wettelijk verplicht: overeenkomst (art. XIX.25 WER)

De minnelijke schuldbemiddelaar en de schuldenaar moeten een overeenkomst tekenen die moet voldoen aan de voorwaarden en uitdrukkelijke vermeldingen opgenomen in art. XIX.25 WER.

-> Overeenkomst al verplicht te gebruiken maar bij Koninklijk Besluit kan er nog een modelovereenkomst vastgelegd worden (art. XIX.25, §3 WER)

Dus een Vlaamse én een federale overeenkomst (???)

VI. Wet 3 mei 2024

Procedure minnelijke schuldbemiddeling

- > Aanvang
- > Tijdens
- > Analyse van de situatie (o.a. sociale rechten) en inventaris schulden (o.a. wettelijkheid)
- > Verwerking persoonsgegevens
- > Onderhandelingen met de schuldeisers
- > Uitvoering en controle
- > Mislukking van de onderhandelingen en alternatieve oplossingen
- > Verplichtingen
- > Beëindiging
- > Kosten

Algemene bemerking: vrijblijvend, geen moratorium, niet afdwingbaar

VII. Verhouding tussen Boek VII WER & Boek XIX WER

Boek VII blijft naast Boek XIX WER
van toepassing

**Geen
uniforme
wetgeving:
geen goede
afstemming
tussen Boek
XIX en Boek
VII WER**

Boek VII WER:

- Definitie schuldbemiddeling blijft in Boek VII WER
- Profiel schulden speelt rol in Boek VII WER
 - minstens één kredietovereenkomst, nl. consumentenkrediet of hypothecair krediet

Boek XIX WER:

- Nieuwe definitie minnelijke schuldbemiddeling
- Voor alle consumentenschulden
- Opmerking: quid andere schulden van natuurlijke personen?

VIII. Wet 15 mei 2024 houdende maatregelen in de strijd tegen de overmatige schuldenlast en ter bescherming van ondernemingen in moeilijkheden (B.S. 1 juli 2024)

Uitbreiding van informatie in CBB o.a. via bericht van minnelijke schuldbemiddeling

- Artikel 11 Wet 15 mei 2024 voegt nieuw art. 1390octies, §3 Ger.W. toe

Art. 11. In deel V, titel I, hoofdstuk Ibis, afdeling III, van hetzelfde Wetboek wordt een artikel 1390octies ingevoegd, luidende:

“§ 3. **Wanneer de schuldbemiddelaar zoals bedoeld in artikel VII.115 van het Wetboek van economisch recht een minnelijke schuldbemiddeling opstart, laat deze hiervan door een door hem aangewezen gerechtsdeurwaarder een bericht van minnelijke schuldbemiddeling** neerleggen in het bestand van berichten bedoeld in artikel 1389bis/1. De schuldbemiddelaar die gerechtsdeurwaarder is, legt dit bericht zelf neer. Het bestand van berichten geeft de schuldbemiddelaar die het bericht heeft laten neerleggen daarvan een automatische melding via gepaste informaticatechnieken.
In afwijking van artikel 1390septies, vierde lid, wordt het bericht van minnelijke schuldbemiddeling geschrapt op vraag van de schuldbemiddelaar bij het einde van de schuldbemiddeling door een door hem aangewezen gerechtsdeurwaarder of automatisch na vijf jaar. De schuldbemiddelaar die gerechtsdeurwaarder is, schrapt dit bericht zelf. Voor de neerlegging en de schrapping van dit bericht door de gerechtsdeurwaarder kunnen geen kosten worden aangerekend.”

VIII. Wet 15 mei 2024

Uitbreiding van informatie in CBB o.a. via bericht van minnelijke schuldbemiddeling

- Artikel 13 Wet 15 mei 2024 voegt nieuw art. 1391bis Ger.W. toe

Art. 13. In deel V, titel I, hoofdstuk Ibis, afdeling III, van hetzelfde Wetboek wordt een artikel 1391bis ingevoegd, luidende:

"Art. 1391bis. § 1. Wanneer de **gerechtsdeurwaarder vaststelt** dat de schuldenaar het voorwerp is van een bericht van collectieve schuldenregeling overeenkomstig artikel 1390quater of van **een bericht van minnelijke schuldbemiddeling** overeenkomstig artikel 1390octies, § 3, informeert de gerechtsdeurwaarder de schuldbemiddelaar of de dienst voor schuldbemiddeling die de neerlegging van dit bericht heeft gevraagd of die hiertoe is aangewezen, van zijn opdracht en van het bedrag van de vordering, via gepaste informaticatechnieken of op enige andere wijze.

De minnelijke schuldbemiddelaar of de dienst voor schuldbemiddeling antwoordt de gerechtsdeurwaarder binnen een maand te rekenen vanaf de contactopname.

§ 2. De Koning kan de informaticatechnieken bedoeld in dit artikel nader bepalen."

VIII. Wet 15 mei 2024

Andere bepalingen in deze wet van 15 mei 2024:

- Bevoegdheid vrederechter voor gezondheidszorgfacturen en schoolfacturen
- Ambtshalve inroepen verjaring bij schuld t.a.v. de consument
- Informerende/bemiddelende/faciliterende rol gerechtsdeurwaarder
- Verplicht nazicht CBB (cfr. ook bericht minnelijke schuldbemiddeling)
- Gemeengemaakt beslag
- Bevestiging afbetalingsplan + opschorting tenuitvoerlegging + (herinnering bij) niet-naleving
- Bericht niet-bevinding en mogelijkheid weigering deficitaire verkoop

Informatieverplichting gerechtsdeurwaarders:

KB van 23 september 2024 tot vaststelling van de modellen van de informatiebladen overeenkomstig art. 519, par. 4, derde lid, en 1524, par. 2, vijfde lid, Ger.W. (B.S. 30/9/2024)

Verwijzing naar het hulpverleningsaanbod van OCMW en CAW

Minnelijke schuldbemiddeling of CSR via OCMW/CAW of via een schuldbemiddelaar

IX. Aanbevelingen

**Geen
uniforme
wetgeving:
geen goede
afstemming
tussen Boek
XIX en Boek
VII WER**

Aanbeveling: uniforme wetgeving

- Minnelijke schuldbemiddeling in éénzelfde regeling voorzien voor alle soorten schulden
- Bepalingen over schuldbemiddeling schrappen in Boek VII en alles integreren in Boek XIX WER
- Ook Erkenningsdecreet en uitvoeringsbesluiten hieraan aanpassen
- Één overeenkomst voorzien

IX. Aanbevelingen

Geen uniforme wetgeving: geen goede afstemming tussen Boek XIX, Boek VII WER en Wet 15 mei 2024

Aanbeveling n.a.v. Wet 15 mei 2024:

- Minnelijke schuldbemiddelaar zorgt zelf voor bericht van minnelijke schuldbemiddeling in CBB
- Bericht van minnelijke schuldbemiddeling linken aan minnelijke schuldbemiddeling i.h.k.v. Boek XIX WER
- Moratorium voorzien bij bericht van minnelijke schuldbemiddeling

X. Kosten minnelijke en gerechtelijke invordering

Kosten minnelijke invordering

Zie boek XIX WER

Kosten gerechtelijke invordering

Koninklijk besluit van 18 mei 2024 tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 november 1976 tot vaststelling van het tarief voor akten van gerechtsdeurwaarders in burgerlijke en handelszaken en van het tarief van sommige toelagen (B.S. 19 juni 2024)

Sinds 1 oktober 2024 zijn er 2 zaken veranderd:

- > **Invorderingsereloon in plaats van kwijtingsrecht**
- > **Ereloon en administratieve dossierkost**

Zie: <https://www.gerechtsdeurwaarders.be/tarief>

Zie: <https://www.budgetwijzer.be/nl/onbetaalde-rekening/kosten-van-een-deurwaarder/>

Zie: <https://www.budgetwijzer.be/nl/onbetaalde-rekening/moet-ik-meer-betalen-aan-een-incassobureau/>

Vragen?